

Култура религија I разреди

Предметни професор: Весна Гаврић

E – маил: gavric.vesna@outlook.com

Ученици који долазе на час: 9.3.2021. – I5 – претчас - клуб ученика

11.3.2021. - I8 – претчас - клуб ученика

МИТ И МИТОЛОГИЈА

Мит се одређује као прича која прати догађаје натприродних и божанских бића. У нашој цивилизацији митова је много јер су људи имали потребу да покушају објаснити наизглед необјашњиве појаве и ствари. Оно што је битно истаћи јесте да се у основи мита увијек налази неки истински догађај. Ријеч мит потиче од грчке ријечи *mythos*, што значи прича, легенда. Мит представља фантастично, сликовито причање о постанку свијета, богова и људи. Мит претходи религији и налази се у свим културама. Социолог и етнолог Сретен Петровић истиче да је мит историја о дјелима натприродних бића у коју заједница вјерује. Она је истинита и света јер саопштава истину о људској стварности, о томе како је она настала на почетку, али и начин живота установе. Бранислав Малиновски, познати социолог и антрополог, истиче да је значајна улога митова о томе што они регулишу људска дјелања, контролишу човјеков однос према вјерским догмама и обредима. Петровић наводи да су се из мита издвојиле три основне и независне форме: *религија и вјера, наука и филозофија и умјетност и игра*, које почивају на *logos*, *etos* и *estetos* или на идејама истине, добра и лијеног. Наука о митовима и причама о боговима назива се *компаративна митологија*. У периоду 19. и 20. вијека формирало се неколико школа митологије и то: *натуралистичка школа, историјско-филолошка, етнолошко-ритуалистичка, социолошко-историјска и психолошко-антрополошка*.

Кроз доба просвјетитељства мит доживљава критику, да би у периоду романтизма, према учењу њемачког филозофа Фридриха Хегела, започео процес *ремитологизације*. Крај 19. вијека био је обиљежен афирмацијом митова и умјетности. Процес разоткривања митова тј. уклањања елемената митског из друштвене свијести, зове се *деммитологизација*. Филозофија се од мита разликује по истицању рационалне анализе. Основа рационалне анализе јесте *logos*, те се може говорити о два различита погледа на свијет: један се заснива на искуству и мудрости предака, а други на самосталном разумјевању и критичком односу према свијету. За романтичаре је у миту књижевности, а са тиме су наставили и антрополози друге половине 19. вијека, попут Едварда Тејлора и Џејмса Фрејзера тумачећи мит као рутални израз комплекса осјећаја код којих се обрасци и репертоар ликова понавља не само у различитим европским већ и у азијским, афричким, америчким и аустралијским културама. Фрејзер је својом *Златном граном*

(1890) охрабрио књижевнике да по аналогији са митом потраже сродне ритуалне обрасце у књижевним дјелима различитих родова, жанрова и историјских епоха.